

De ransuil, *Asio otus*

In deel 2 van onze predatoren van woelmuizen en -ratten belichten we een zeldzamere verschijning, de ransuil.

Ransuil, foto door Paul Matthys

Stijn Raymaekers
pcfruitvzw

Beschrijving

Hoewel de ransuil naast de bosuil de meest algemene uil van ons land is (Vermeersch et al., 2004), leidt hij een vrij verborgen bestaan en broedt hij zelden in de buurt van menselijke bebouwing. Enkel in de winter komt hij soms dichterbij de huizen – zelfs in steden – en zoeken ze gezamenlijke slaappleatsen op, dikwijls in sparren- of wilgenbosjes

(Mebs & Scherzinger, 2004; Richarz & Hormann, 2008). De ransuil broedt vaak in verlaten nesten van ekster of zwarte kraai, bij voorkeur in naaldbomen in gemengde bossen, maar ook in houtwallen en boomrijen (van Manen, 1992). Een van de opvallendste kenmerken aan de ransuil zijn de lange oorpluimen die vooral opvallen als hij alert is; in rusthouding zijn deze pluimen vaak niet te zien en dan kan hij verward worden met de gelijkende velduil, een zeldzame wintergast uit Scandinavië. De ransuil heeft echter een donkerder verenkleed en oranjegele ogen in tegenstelling tot het lichte verenkleed en de gele ogen van de velduil. Broeden doet hij vanaf eind maart en half april, maar de nestplaatskeuze gebeurt al tijdens de winter.

Een koppel ransuilen eet tot 3300 woelmuizen per jaar.

Voedsel

Net als de Kerkuil (zie deel 1 in het vorige nummer) is de ransuil verzot op knaagdieren waarvan woelmuizen de hoofdmoot uitmaken: gemiddeld ongeveer 80%. De veldmuis, een van onze talrijkste woelmuizen, kan echter bij grote populaties tot meer dan 90% van zijn voedsel vormen. Maar ook de aardmuis, een andere talrijke woelmuis, wordt niet versmaad. De resten van woelratten worden ook in braakballen van ransuilen teruggevonden, maar in mindere mate. Een koppel ransuilen eet tot 3300 woelmuizen per jaar. Insectenetende spitsmuizen worden niet echt gelust (Mertens, 2009). Vogels vormen het hoofdvoedsel in perioden met een sneeuwlaag of bij sterke wind (van Manen, 2001). Gemiddeld heeft één ransuil genoeg aan zo'n 40 tot 60 gram biomassa per dag (Marti, 1976). De ransuil jaagt bij voorkeur in open landschap met een lage vegetatie. Ook open bos, kaalslagen en wegbermen maken deel uit van zijn jachtgebied. Hij jaagt al vanaf de schemering.

Aantrekken

Ransuilen laten zich niet verleiden tot nestkasten, maar **kunstnesten zoals stevige, gevlochten manden**, zijn wel

Zelf een Ransuilennest maken

Met dank aan Christien Hermsen, steenuilenwerkgroep Oisterwijk (NL)

Gebruik een gevlochten mand van 35 tot 40 cm doorsnede.

Om het nest aan te kleden, gebruiken we kokosmat verkrijgbaar bij tuincentra.

Wilgenhout van treurwilg is heel goed buigbaar.

Gereedschap: priem, nijptang, snoeischaar.

Bevestig de mat met ijzerdraad en wilgtak.

Neem houtwol (zit vaak in wijnkistjes als bescherming) en bevestig dit met henneptouw.

Ga met wilgentakken rond tussen touwtjes en ga af en toe door mand heen zodat het een gevlochten geheel wordt.

Ga halverwege nogmaals met henneptouw om takken en ga hierna verder om er een mooi nest van te maken. Mand wordt in de boom geborgd met ijzerdraad rond stevige takken.

reeds succesvol gebleken. Deze manden worden op zo'n 5 tot 20 meter hoogte in robuuste bomen gehangen, bij voorkeur coniferen, die het heel jaar groen blijven en beschutting bieden. Dit wordt dan ook best gedaan door ervaren boomklimmers of via hoogtewerkers. Ransuilen zijn erg plaatstrouw, zodat ze meerdere jaren gebruik zullen maken van deze nesten. Onderzoekers uit Nederland hebben een handleiding uitgewerkt om zelf zo'n mand 'ransuil-klaar' te maken (zie figuur 2). Zij wijzen erop dat de manden het meest succes hebben in de onmiddellijke nabijheid van bestaande nesten (pers. comm.). Verder jagen ransuilen ook vanaf **zitstangen**. Hou er rekening mee om deze voldoende hoog boven de fruitbomen uit te laten steken, zodat de uilen bij uitbreiding ook andere roofvogels een breed waarnemingsveld hebben. ■

Bronnen

MARTI, C. D. (1976). A review of prey selection by the Long-eared Owl. *The Condor*, 78(3), 331–336.

MEBS, T., & SCHERZINGER, W. (2004). *Uilen van Europa: biologie, kenmerken, populaties*. Tirion Natuur.

MERTENS, F. (2009). *Eten ransuilen liever geen spitsmuizen?* *Zoogdier*, 20(1), 14. pcfruit vzw (s.a.). *Functionele biodiversiteit en ecologische maatregelen voor een duurzame landbouw*, raadpleegbaar via www.pcfruit.be/boekfunctionelebiodiversiteit.

RICHARZ, K., & HORMANN, M. (2008). *Nisthilfen für Vögel und andere heimische Tiere*. Aula-Verlag.

VAN MANEN, W. (1992). *Territorium- en nestkeuze bij de Ransuil *Asio otus**. *Limosa*, 65, 1–6.

VAN MANEN, W. (2001). *Invloed van weersomstandigheden op gedrag en jaagsucces van overwinterende Ransuilen *Asio otus**. *Limosa*, 74, 81–86.

VERMEERSCH, G., ANSELIN, A., DEVOS, K., HERREMANS, M., STEVENS, J., GABRIELS, J., & VAN DER KRIEKEN, B. (2004). *Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000–2002*. Mededelingen van Het Instituut Voor Natuurbehoud, 23, 1–496.

Met financiële steun van

Interreg
EUROPESE UNIE
Vlaanderen-Nederland

